

Cele lekcji – wymagania ogólne

- kształtowanie umiejętności wartościowania czynników warunkujących szczęście.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- wskazuje błędy przyjmowanych współcześnie koncepcji materialistycznych;
- systematyzuje swoją wiedzę na temat natury człowieka jako istoty cielesno-duchowej;
- poddaje krytycznej analizie materialistyczny styl życia;
- przedstawia i uzasadnia właściwy sposób dysponowania pieniędzmi.

Wartości

- odrzuca postawę materialistyczno-konsumpcyjną;
- kształtuje w sobie umiejętność dysponowania pieniędzmi w zgodzie z przesłaniem ewangelicznym.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – skojarzenia. Nauczyciel na tablicy zapisuje słowo „materialista” i prosi uczniów o podanie jego synonimów. Na tej podstawie wspólnie z klasą omawia znaczenie pojęcia „materializm” – zarówno jako kierunku w filozofii, głoszącego, że jedynym istniejącym bytem jest materia (wszystko można sprowadzić do materii), jak i postawy, w której w życiu ważne są głównie względy materialne. Należy także uwypuklić antymaterialistyczne stanowisko chrześcijan dostrzegających obok materii duchowy komponent rzeczywistości.

Podsumowanie: nauczyciel odczytuje z podręcznika fragment encykliki Benedykta XVI (*Kościół naucza*, s. 138).

Rozwinięcie tematu

Metoda – *pieniądz po przejściach*. Nauczyciel pokazuje uczniom bardzo zniszczony banknot dwustuzłotowy i zauważa, że wielokrotnie przechodził on z rąk do rąk. Trzymając go w dłoni, nie znamy jego historii, a jednak byłoby ciekawe poznać, w jakich operacjach pośredniczył. Zadaniem uczniów będzie wyobrazić sobie, że posiadają zdolność odczytywania z banknotu ostatnich transakcji i opowiedzenie o nich. Uczniowie zapisują „historię banknotu” na kartce. Alternatywnie można wręczyć banknot uczniom (może to być wzór banknotu pobrany ze strony internetowej NBP (https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banknoty_i_monety/banknoty_obiegowe/200zl.html – dostęp: 3.02.2023)). Przekazując sobie banknot z rąk do rąk, uczniowie „odczytują” historyczne transakcje. Odpowiedzi zapisywane są na tablicy. Po zakończeniu ćwiczenia nauczyciel zadaje pytania pomocnicze:

1. Czy można wskazać transakcje bezspornie dobre?
2. Które operacje można określić jako godziwe, a które jako niegodziwe, sprawiedliwe i niesprawiedliwe?
3. Czego nie można kupić za pieniądze?
4. Jakie wnioski płyną z tego ćwiczenia?
5. Jakie umiejętności są niezbędne chrześcijaninowi do godziwego dysponowania pieniędzmi?
6. Co Pismo Święte mówi o pieniądzu?

Przy ostatnich dwóch pytaniach warto odnieść się do wybranego fragmentu z Pisma Świętego (np.: Koh 5, 9-10; Mt 19, 1-12; Mt 4, 2-4; Łk 12, 16-21) i podać go wspólnej analizie. Wnioski zapisywane są na tablicy.

Podsumowanie: pieniądz jest środkiem wymiany, nie zaś sednem życia. Skuteczne dysponowanie pieniędzmi zakłada kierowanie się przez wierzących wyobraźnią miłosierdzia. Chrześcijanie powinni być wolni od przywiązania do dóbr ziemskich. Bałwochwalstwem jest oddawanie czci ziemskim idолоm. Nie można też szczęścia utożsamiać z ziemskim bogactwem. Miłość do pieniądza – chciwość – jest przyczyną cierpienia, uzależnienia człowieka od tego, czym dysponuje, wzmacnia egoizm, zamyka na relacje z najbliższymi oraz na potrzeby bliźnich. Ludzie poza potrzebami materialnymi odczuwają także głód duchowy, którego nie można zaspokoić środkami materialnymi, dlatego istotna jest troska zarówno o ciało, jak i o ducha.

Zakończenie

Współcześnie obserwowany materializm jest sprzeczny z nauką Chrystusa, który wzywa do gromadzenia skarbów w niebie, a nie na ziemi, ostrzega przed wszelką chciwością. W *Modlitwie Pańskiej* prośba o chleb nasz powszedni jest prośbą człowieka skierowaną do kochającego Ojca o niezbędne do życia dobra materialne i duchowe. Prośmy dobrego Boga o roztropność w podejściu do wszelkich dóbr materialnych.

Notatka

Zapisane wnioski z ćwiczenia.

Korelacja z edukacją szkolną

- język polski – interpretacja tekstu;
- podstawy przedsiębiorczości – rola pieniądza w gospodarce, budżet domowy;
- wiedza o społeczeństwie – patologie życia społecznego.

Inne możliwości realizacji

Metoda – szafa grająca. Nauczyciel prosi uczniów o podanie tytułów piosenek, które mówią o pieniądzach i jednocześnie nadają się do wysłuchania w szkole podczas lekcji. Korzystając z serwisu YouTube lub innego, prezentuje wskazane przez uczniów fragmenty kilku utworów (ok. 1 minuty). Przykładowe piosenki: Maryla Rodowicz – *Kasa i sex*; Republika – *Mamona*; Pink Floyd – *Money*. Następnie nauczyciel prosi uczniów o analizę tekstów. Pytania pomocnicze:

1. Co można powiedzieć o pieniądzach na podstawie wysłuchanych fragmentów piosenek?
2. Czy poza pieniędzmi podejmowane są inne kwestie – jakie?
3. Jakie są pozytywne lub negatywne strony pieniądza – jego posiadania lub braku?
4. Jaki jest lub powinien być stosunek wierzących do pieniędzy?

Podsumowanie: nauczyciel zauważa, że pieniądz to środek wymiany, miernik wartości, wyznacznik statusu społecznego, motywator do działania, ważny element naszego życia społeczno-ekonomicznego, jednak nie jest i nie może być najistotniejszy w życiu wierzących. Poza ciałem-materią jest także duch, którego nie da się nasycić dobrami zakupionymi przez pieniądze. Można odczytać z podręcznika fragment Listu do Rzymian (Rz 8, 5-13).

Metoda – klasowe rapy. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy i zachęca do stworzenia krótkiego rapu (np. sześciu wersów) na temat pieniędzy i problemów z nim związanych zaczynającego się od słów z Księgi Koheleta (Koh 5, 9):

„Kto kocha się w pieniądzach,
pieniędzem się nie nasyci...”

Następnie uczniowie odczytują całość klasowego rapu i analizują poszczególne zwrotki. Nauczyciel zwraca szczególną uwagę na poruszone w tekstach problemy związane z pieniądzem. W podsumowaniu odnosi się do pracy klasy i odczytuje fragment Koh 5, 9-10.